

Motion till riksdagen 2008/09:Sk502

av **Lars Johansson m.fl. (s)**

Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Sammanfattning

Svensk offentlig förvaltning håller hög klass. Den är effektiv, rättssäker och demokratiskt förankrad och den står sig väl i en internationell jämförelse. Men förvaltningen ställs hela tiden inför nya och förändrade krav. Socialdemokraterna ser tre ledstjärnor för sin förvaltningspolitik: ett ärende – en kontakt, rätt sak på rätt sätt samt nytänkande, förändring och samverkan.

Skatteverket är enligt socialdemokratisk mening en viktig myndighet för ordning och reda samt för kampen mot brottsligheten och den svarta ekonomin. Den högerstyrda regeringen har avbrutit den tidigare socialdemokratiska regeringens arbete mot skattefusk och ekonomisk brottslighet. Skatteverket har beräknat bortfallet i skatteinkomster till 133 miljarder kronor. Socialdemokraterna har i vårmotionen 2008 och i budgetmotionen för 2009 föreslagit ett antal konkreta åtgärder. Totalt föreslås därför 60 miljoner kronor utöver regeringens förslag i anslag till Skatteverket för 2009, 2010 och 2011.

Vi motsätter oss att Skatteverket från och med inkomståret 2009 inte längre ska samla in uppgifter på fysiska personers förmögenheter. Det öppnar för fusk med förmånssystemen. Därtill öppnar förslaget för en generell skatteamnesti som ändå inte kommer att leda till något större inflöde av kapital.

Regeringen framlade under våren proposition 2006/07:99 En fristående kronofogdemyndighet. I kommittémotion 2006/07:Sk8 ansåg Socialdemokraterna att knytningen till Skatteverket skulle kunna ha kvarstått i strategiska frågor och för utnyttjande av gemensamt stöd. De farhågor som fanns i samband med propositionen om ekonomiska problem för Kronofogdemyndigheten förefaller hösten 2008 att ha besannats.

Fri rörlighet över gränserna bygger på och utgår ifrån lagliga verksamheter. Underrättelseverksamhet spelar en allt större roll för tullverksamheten när det ska råda fri rörlighet över EU:s inre gränser. Behovet av gränskontroller för att förhindra rörlighet av olagliga verksamheter kvarstår dock. Vi behöver ett tullverk för hela Sverige, dvs. verksamheten kan inte enbart koncentreras till storstadsområdena.

Fel! Okänt namn på

Olika former av gränsöverskridande brottslighet framstår som ett tydligt hot mot Sverige och dess invånare. Inte minst smugglingen av narkotika, tableter och andra preparat är ett stort problem. I de socialdemokratiska budgetmotionerna för både 2007 och 2008 yrkades mer pengar till Tullverket. Efter ett intensivt opinionsbildningsarbete under 2008 har Tullverket fått en ramhöjning med 50 miljoner kronor. Vi avser inte i denna budgetmotion att tillföra några ytterligare medel till Tullverket men kommer att följa det arbete som pågår kring omorganisationen.

Fel! Okänt namn på

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Förslag till riksdagsbeslut	4
Socialdemokratisk förvaltningspolitik	4
Skatteverket.....	5
Kronofogdemyndigheten.....	7
Tullverket.....	8

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution enligt uppställning:

Anslag i miljoner kronor	Regeringens förslag	Anslagsförändring
	2009	2009
3:1 Skatteverket	6 307	+60
3:2 Kronofogdemyndigheten	1 618	0
3:3 Tullverket	1 535	0
Summa	9 460	+60

Anmärkning Tullverket: Kustbevakningens kostnader och beräknade utgifter redovisas under utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet, kapitel 5 Samhällets krisberedskap avsnitt 5.7.1, 2:1 Kustbevakningen

Socialdemokratisk förvaltningspolitik

Svensk offentlig förvaltning håller hög klass. Den är effektiv, rättssäker och demokratiskt förankrad och den står sig väl i en internationell jämförelse. Det finns också en hög tillit i befolkningen till förvaltningen. Samtidigt ställs all förvaltning oavbrutet inför nya utmaningar och förändrade krav. Medborgare, företag och organisationer har allt högre och rättmätiga förväntningar på att de offentliga tjänsterna ska ha hög kvalitet, vara lättillgängliga och handläggas på ett effektivt och förtroendeingivande sätt.

Den offentliga förvaltningen kan på många sätt bidra till en hållbar tillväxt, bl.a. genom effektivisering av den egna verksamheten och genom mer flexibla tjänster till medborgare och företag. Den socialdemokratiska regeringens förvaltningspolitik har utgjort en bra grund för utvecklingen av enskilda myndigheter och verksamhetsområden. Det finns dock behov av nya insatser för att samordna och utveckla förvaltningens olika delar till en bättre fungerande helhet. Vi socialdemokrater ser tre ledstjärnor för detta:

Ett ärende – en kontakt. Det ska vara enkelt för medborgare och företag att ha att göra med förvaltningen. Även om ett ärende hanteras av flera myndigheter ska det normalt räcka att ha kontakter med en. Detta kräver att vi bryter stuprörstänkandet, ifrågasätter reviren och i stället skapar en förvaltning som samverkar.

Rätt sak på rätt sätt. Förvaltningen ska arbeta effektivt, rättssäkert och med respekt för människors olikhet men ändå lika värde. Det sistnämnda gäller inte minst i ett Sverige där svenskarna har olika etniska, språkliga och religiösa rötter.

Nytänkande, förändring och samverkan. Förvaltningen ska ha en hög förmåga att ta till sig ny teknik och nya lösningar. Genom utvärdering, uppföljning och ett ständigt lärande ska förvaltningen interagera med omvärld i förändring. Samarbete och samverkan måste prägla myndigheternas arbete. En myndighet har i sig inget självändamål, dess existens styrs av hur ändamålsenlig dess verksamhet är för att möta medborgares och företags behov.

Med dessa ledstjärnor i fokus skulle en socialdemokratisk regering driva det förvaltningspolitiska utvecklingsarbetet vidare.

Den borgerliga regeringen saknar en egen förvaltningspolitik. Dess hantering av de statliga myndigheterna lämnar mycket i övrigt att önska. Ansvariga ministrar hukar eller glider undan inför ekonomiska och organisatoriska problem i de enskilda myndigheterna. Antalet statsanställda reduceras samtidigt som arbetsuppgifterna blir fler. Stora pensionsavgångar väntar i framtiden, men någon strategi för att möta dessa förefaller inte finnas.

Under 2008 har stora diskussioner förts om Tullverkets organisation. Under hela våren och fram till i augusti förelåg ett internt förslag på att kraftigt minska personalen som helhet, i synnerhet den brottsbekämpande, och att lägga ned flera tullstationer. I september 2008 meddelade rikskronofogden att Kronofogdemyndigheten befinner sig i ekonomisk kris och behöver säga upp anställda. Skatteverket har också en stram ekonomisk situation.

Skatteverket

Skatteverket är enligt socialdemokratisk uppfattning en viktig myndighet för ordning och reda samt för kampen mot den organiserade brottsligheten och den svarta ekonomin. Med ordning och reda menar vi att medborgarnas inkomster och förmögenheter registreras och beskattas på ett rättvist sätt liksom företagets intäkter och tillgångar. Alltmer av både europeiskt och internationellt samarbete behövs också för att bekämpa en internationaliserad brottslighet och skatteflykt till olika skatteparadis.

Skattefusk och svartarbete leder till snedvriden konkurrens och riskerar att undergräva legitimiteten för den svenska välfärdsmodellen. I 2005 års ekonomiska vårproposition lanserade den dåvarande socialdemokratiska regeringen ett brett program mot skatte- och förmånsfusk. Skatteverket fick i budgetpropositionen för 2006 extra resurser för att anställa personal för att öka skattekontrollen i syfte att begränsa skattefusket. Den borgerliga regeringen har valt att inte fortsätta satsningen. Samtidigt har den med hjälp av den borgerliga riksdagsmajoriteten lotsat, och lotsar inför 2009, en rad nya avdrag och skatteavdrag genom riksdagen. Dessa avdrag och skatteavdrag försvårar skattekontrollen och kommer att kräva mer arbete av Skatteverket. Till skillnad från regeringen och den borgerliga majoriteten i riksdagen vill vi socialdemokrater att satsningarna för att stävja skattefusket fortsätter och föreslår därför 60 miljoner varje år utöver regeringens förslag för åren 2009 till 2011. I såväl vårmotionen 2008 som i årets budgetmotion för 2009 har vi

Fel! Okänt namn på

ett antal konkreta åtgärdsförslag mot den ekonomiska brottsligheten och skattefusket.

Vi motsätter oss att Skatteverket från och med inkomståret 2009 inte längre ska samla in uppgifter på fysiska personers förmögenheter. Det öppnar för fusk med förmånssystemen genom att personer med stora förmögenheter då kan ansöka om olika former av förmåner, dvs. förmåner som i dag prövas mot den sökandes inkomst och förmögenhet. Därtill öppnar förslaget för en generell skatteamnesti som ändå inte kommer att leda till något större inflöde av kapital.

Enligt Skatteverkets skattefuskarta (rapport 2008:1 Skattefuskarta för Sverige) har 133 miljarder kronor undanhållits vård, skola och omsorg. Svartarbetet står för 66 miljarder kronor. Det internationella skattefelet beräknades till 46 miljarder kronor och annat nationellt skattefel till 21 miljarder kronor. Vad rapporten definierar som ”mikroföretag” samt ”små och medelstora företag” står för ca 40 procent av det totala skattefelet.

Vi vill alltså anslå totalt 60 miljoner kronor extra varje år till Skatteverket för åren 2009 till 2011. Huvudinriktningen för dessa anslag är mer personal för att stävja skattefusket. Verksamheten mot skattefusk och ekonomisk brottslighet är också en del i verksamheten mot den organiserade ”vanliga” brottsligheten. Flera kriminella sammanslutningar ägnar sig åt att förmedla eller sälja svart arbetskraft bland annat inom bygg-, städ-, transport och tvätteriindustrin. Rättsväsendet, Finansinspektionen och Skatteverket behöver samverka i syfte att bekämpa de kriminella sammanslutningarnas expansion av sin verksamhet.

De 60 miljonerna vill vi fördela mellan åtgärder mot inhemskt skattefusk och åtgärder mot internationellt skattefusk.

Vi vill anslå 30 miljoner varje år för att motverka svartarbete och annat inhemskt skattefusk. Vi har i vår budgetmotion för 2009 specificerat ett antal åtgärder som kommer att kräva mer personal och investeringar i dataprogram och annan teknik. Personalliggare, oannonserade kontrollbesök och individuell skatteredovisning från arbetsgivarna är några exempel på vad vi kräver. Alla näringsidkare i de så kallade kontantbranscherna som säljer varor och tjänster till allmänheten ska från den 1 juli 2010 ha typgodkända kassaregister. Även detta kräver åtgärder från verkets sida.

Vi vill anslå 30 miljoner varje år för att förbättra den internationella skattekontrollen. De pengar regeringen anslagit för detta ändamål under 2009 räcker inte. Utredningar av internationella transaktioner kräver specialkompetens eftersom berörda skattebetalare ofta inte vill medverka och uppgifter behöver tas fram på andra sätt. Även hos stora företag har tyvärr omfattande skatteplaneringsupplägg konstaterats. Regeringen har föreslagit stopp för handelsbolagsupplägg och ändrade avdragsregler för att förhindra så kallade räntesnurror. Dessa två åtgärder finansierar delvis den borgerliga regeringens företagsskattepaketet i budgeten. Vi socialdemokrater stöder dessa åtgärder.

Även Skatteverket organiserar om sin verksamhet. Vi ser positivt på en fortsatt ökad elektronisk förvaltning och på att verket ska utveckla en frivillig webbaserad tjänst (www.skatta.se) som är tänkt att hantera arbetsgivares arbete med löneredovisning med skatteavdrag, kontrolluppgiftsinlämnande

och uträkning av arbetsgivaravgiften. Skatteverkets rapport 2007:1 "Svartköp och svartjobb i Sverige" handlade mycket om både användning av ny teknik och samverkan. Skatteverkets, Försäkringskassans och Arbetsmarknadsverkets generaldirektörer lämnade 2007 en avsiktsförklaring för att utöka sitt samarbete. Vi hoppas att detta nu konkretiseras men vill i sammanhanget framhålla vikten av regionala överväganden, inte minst relativt kommuner och orter i glesbygder med en svag arbetsmarknad.

Ny teknik möjliggör att personal inte fysiskt behöver samlokaliseras på en ort för att kunna samarbeta. Vi menar att förändringar av Skatteverkets eller andra myndigheters organisation måste ske i dialog med medborgarna och lokalsamhället på de orter som berörs och i dialog med berörd personal.

Kronofogdemyndigheten

De tio regionala kronofogdemyndigheterna upphörde den 1 januari 2006 och verksamheten överfördes till en rikstäckande myndighet. Den dåvarande socialdemokratiska regeringen gjorde bedömningen att ansvaret för administrativ ledning och styrning av verksamheten borde ligga på Skatteverket. Regeringen avsåg att återkomma till frågan om den rikstäckande verksamhetens organisatoriska hemvist, dvs. om denna skulle vara knuten till Skatteverket eller bedrivas inom ramen för en helt fristående myndighet.

Regeringen framlade under våren en proposition 2006/07:99 "En fristående kronofogdemyndighet" vilken också godkändes av riksdagens borgerliga majoritet. I den socialdemokratiska kommittémotionen hävdade vi att kraven på att Kronofogdemyndigheten i sin operativa verksamhet skulle kunna arbeta helt självständigt och upprätthålla partsneutraliteten i det exekutiva arbetet lät sig förenas med en knytning till Skatteverket. Knytningen skulle finnas i strategiska frågor och för utnyttjande av gemensamt stöd när det gäller IT-verksamheten och administrativa stödfunktioner. Det fanns också en kostnadsaspekt. Kronofogdemyndigheten självt, vilket återgavs i propositionen, har beräknat den löpande merkostnaden för att göra myndigheten helt fristående från Skatteverket till 17,5 miljoner. Regeringen räknade då med lägre belopp. Vi socialdemokrater ansåg att det var fel att öka de administrativa kostnaderna för Kronofogdemyndigheten genom att släppa knytningen till Skatteverket.

Våra farhågor har nu tyvärr bekräftats. I september 2008 pekar prognoserna på att Kronofogdemyndigheten kommer att överskrida sina 1,6 miljarder kronor i budget för i år med ca 60 miljoner kronor. Nyanställningsstopp råder och ca 150 anställda av verkets totala 2 500 hotas av uppsägning. Detta är väldigt allvarligt eftersom volymen av arbetsuppgifter för Kronofogdemyndigheten har växt t.ex. genom det ökade ärendeflödet för skuldsanering och utmätning. Ärenden hotas av att inte bli utförda inom rimlig tid när medarbetare måste sägas upp.

Fel! Okänt namn

Tullverket

Tullverket är operativt organiserat i kompetenscentrum utifrån vilka verksamheten bedrivs i två huvudprocesser, Effektiv handel och Brottsbekämpning, vilka i sin tur understöds av ett antal stödprocesser. Verksamheten syftar till att övervaka och kontrollera trafiken till och från utlandet så att bestämmelser om in- och utförsel av varor följs, vilket inrymmer beslag av olagliga varor. Verksamheten syftar också till att effektivt fastställa och indriva tullar, mervärdesskatt och andra skatter samt avgifter. Tullverket ska inte hindra det fria varuflödet inom EU och främja den legitima handeln med stater utanför EU. Vikten av samarbete med andra myndigheter är särskilt stor inom brottsbekämpningen och berör myndigheter som polisväsendet, Åklagarmyndigheten, Kustbevakningen och Skatteverket.

Fri rörlighet över gränserna bygger på och utgår ifrån lagliga verksamheter. Behovet av gränskontroller för att förhindra rörlighet av olagliga verksamheter kvarstår. Hamnar, lufthamnar och gränsöverskridande landsvägar och järnvägar måste bevakas. Spaning har blivit allt viktigare.

Gränsövergångarna mot Norge och Finland bör inte försummas, och samarbetet med tullmyndigheterna i stater med landgräns till Sverige eller med färjor till Sverige bör stärkas.

Vi behöver ett tullverk för hela Sverige. Verksamheten kan inte enbart koncentreras till storstadsområdena. Även Norrland, skogslänen och glesbygden behöver tullverksamhet. Underrättelseverksamhet spelar en allt större roll för tullverksamheten när det ska råda fri rörlighet över EU:s inre gränser. Den mer traditionella gränskontrollen har dock därmed inte spelat ut sin roll. Dess ingripanden bidrar till att fånga upp förstagångsmugglare och ger ledtrådar eller tips att arbeta vidare med.

Olika former av gränsöverskridande brottsligheten framstår som ett tydligt hot mot Sverige och dess invånare. Vi har smugglingen av narkotika, tabletter och andra preparat liksom varusmuggling av cigaretter och alkohol. Illegal vapeninförsel är ett annat stort problem. Människohandel, som inte minst drabbar barn och kvinnor, pågår också i olika former. Trafficking är det främsta problemet men också flyktingsmuggling.

I våra budgetmotioner för både 2007 och 2008 föreslog vi socialdemokrater mer pengar till Tullverket än regeringen. Efter ett intensivt opinionsbildningsarbete under 2008, där vi socialdemokrater spelat en viktig roll, har Tullverket fått en ramhöjning med 50 miljoner kronor – först i tilläggsbudgeten för 2008 och sedan som en permanent höjning av anslaget. Det interna omorganisationsförslaget är lagt åt sidan och nya diskussioner pågår. Vi avser inte i denna budgetmotion att tillföra några ytterligare medel till Tullverket men kommer att noga följa det arbetet som pågår kring Tullverkets organisation.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 7 oktober 2008

Lars Johansson (s)

Laila Bjurling (s)

Christin Hagberg (s)

Britta Rådström (s)

Birgitta Eriksson (s)

Raimo Pärssinen (s)

Fredrik Olovsson (s)

Hans Olsson (s)